

Motiv till hållbarhetscertifiering

- Mindre skogsägares perspektiv

Sammanfattning

Skogsbrukscertifiering är ett viktigt verktyg för skogsägare att påvisa hållbart skogsbruk. Certifierade mindre privata skogsägares syn på skogscertifiering är kopplad till mål och utmaningar relaterade till sitt skogsägande. Syftet med denna studie är att förklara skogsägares motiv till och upplevelse av skogsbrukscertifiering. En kvalitativ studie baserat på tematiska intervjuer med skogsägare genomfördes för att ge en kontextbunden och samtida förståelse av motiv och utmaningar för certifierade skogsägare. Detta skedde inom ramen för *means-end* teori för en fördjupad förståelse för motiv och upplevda konsekvenser av skogsbrukscertifiering. De intervjuade skogsägarna uttryckte en önskan om att göra rätt och att "vara en god skogsägare" genom sin certifiering. Det finns skillnader i hur enkel och dubbelcertifierade skogsägare upplever skogsbrukscertifiering och huruvida den premie som betalas ut till certifierad skogsägare ses som nödvändig eller en positiv bonus.

Bakgrund

Skogsbrukscertifiering är ett av de vanligaste sätten verifiera och kommunicera ett ansvarsfullt och hållbart skogsbruk. En stor andel skogsägare är idag certifierad enligt ett eller båda certifieringssystemen PEFC och FSC (FSC, 2017; PEFC, 2020). De har därmed förpliktat sig till ansvar i frågor som gäller hållbar utveckling genom sin certifiering. Mindre privata skogsägare ingår ofta i gruppcertifiering genom sitt medlemskap i skogsägarföreningar eller andra certifieringsorganisationer. Gruppcertifieringen skapar fördelar i certifieringsförfarandena genom delad administrativ börda och sänkta kostnader. Gruppcertifiering kräver dock inte alltid starka inneboende motiv hos skogsägaren för att bli certifierad (Toppinen *et al.*, 2019).

Motiv för certifiering kan vara komplexa och konsekvenserna av certifiering är ibland osäkra. Förväntade ekonomiska och sociala fördelar kan vara starka motivationsfaktorer för att ansluta sig till skogsbrukscertifiering och miljömässiga motiv kan minska betydelsen av ekonomiska fördelar (Polome, 2016). Skogsbrukscertifiering har också visat sig leda till en ökad avverkningstrakt genom kravet på skogsbruksplan inom certifieringen (Johansson & Lidestav, 2011). Skogsägare med flera mål har i tidigare studier visat sig vara mindre involverade i skogsbrukscertifiering på grund av lägre ekonomisk motivation (Creamer *et al.*, 2012).

Större andelen av det privata enskilda skogsbruket är familjeägd skogsmark bestående av småskaligt och lågintensivt skogsbruk. För en privat enskild skogsägare kan det vara svårt att förhålla sig till omvärldens krav. Dock förväntas krav på frivilliga avsättningar hos mindre privata skogsägare öka i framtiden (Karppinen *et al.*, 2019). Politiska påtryckningar och marknadskrav medför därför att mindre privata skogsägare upplever ett ökat tryck från samhället (Cashore *et al.*, 2007). Utvecklingen av institutionella förhållanden samt

PROJEKTRAPPORT

Norra Skogs Forskningsstiftelse 2022-02-22

demografiska förändringar bland mindre privata skogsägare (Keskitalo et al., 2017) pekar på ett behov av uppdaterad kunskap om motiv för skogsbrukscertifieringar.

Genom att en djupgående förståelse för skogs-certifieringens roll i småskaligt skogsbruk och hur det påverkar mindre privata skogsägare kan detta ytterligare vägleda aktörer att utveckla policys och verktyg för att stödja mindre privata skogsägares engagemang och bidrag till hållbar utveckling.

Syftet med denna studie är att förklara skogsägares motiv till skoglig certifiering som en del i hållbar utveckling och hur de upplever att certifiering stämmer överens med de mål de har för sitt skogsägande.

- Vilka är motiven för att bli certifierad som mindre privat skogsägare?
- Hur upplever mindre privata skogsägare att skogsbrukscertifiering påverkar deras skogsskötselstrategin?

Metod

Denna studie syftar till att förklara små privata skogsägares motivation för att ansluta sig till skogsbrukscertifiering, därför är det viktigt att undersöka deras erfarenheter av certifiering och underliggande värderingar som ligger till grund för certifiering. *Means-end* teorin används ofta för att förstå konsumenternas val av hållbara produkter (de Ferran & Grunert, 2007; Jeng & Yeh, 2015) och har också använts för att studera hur hållbara jordbruksmetoder implementeras och används (Ngigi et al., 2018; Tey et al., 2015). Människor fattar ofta beslut baserat på hur väl en produkt eller en aktivitet (*means*) uppfyller inneboende mål och värderingar (*end*) (Gutman, 1982). *Means-end* teori är användbar för att förstå hur attribut hos produkter eller tjänster är kopplade till upplevda konsekvenser och förverkligande av personliga värderingar (Reynolds & Olson, 2001).

För denna studie kan *means-end* teori användas för att förklara mindre privata skogsägares motivation att ansluta till skogsbrukscertifiering genom upplevda egenskaper och konsekvenser för önskad uppfyllnad av mål och värderingar. Teorin hjälper till att ytterligare förstå varför mindre privata skogsägare beslutar att delta i skogsbrukscertifiering. Skogsbrukscertifiering är här en process med vissa egenskaper som ger konsekvenser som i sin tur eventuellt kan tillgodose skogsägarens personliga mål och värderingar.

Laddering eller stegvisa intervjuer är det dominerande tillvägagångssättet för datainsamling inom *means-end* teori, vilket används för att få en fördjupad förståelse (Wansink, 2003). Skogsbrukscertifieringens uppfattade attribut och egenskaper följs upp med sonderingar om upplevda konsekvenser och senare hur personliga värderingar uppnås av de presenterade konsekvenserna (Reynolds & Gutman, 1988). Intervjun fokuserar därför på att ställa frågor som "hur påverkar detta dig?", "vad innebär det för dig?" och "varför är detta viktigt för dig?". Därmed eftersträvar intervjuaren en ökad abstraktionsnivå i svaren och fördjupad förståelse av motiven bakom ett beslut (Wansink, 2000).

Semi-strukturerade intervjuer med mindre privata skogsägare genomfördes för att förstå hur certifieringens attribut eller karaktärsdrag leder till uppfyllandet av inneboende värderingar och mål (Reynolds & Olson, 2001). Skogsägarna kontaktades genom förfrågningar hos skogsägarföreningar eller genom skogliga nätverk som Spillkråkan eller Skogens mångbruk. De skogsägare som intervjuades var dubbel och enkel certifierade, medlemmar och icke-medlemmar. Andra förklaringsfaktorer för syn på skoglig certifiering som hittats i tidigare studier är storlek på skogsfastighet och skogsbruk som primär inkomstkälla, kön, boendeort,

PROJEKTRAPPORT

Norra Skogs Forskningsstiftelse 2022-02-22

mål med skogsägande och befintlig skogsbruksplan. De transkriberade intervjuerna analyseras sedan genom innehållsanalys i mjukvaruprogrammet NVivo.

Resultat

Totalt intervjuades 15 skogsägare, varav 5 enkelcertifierade och 10 dubbelcertifierade, 3 av de dubbelcertifierade skogsägarna var ej medlemmar i någon skogsägarförening. Av de intervjuade skogsägarna var 7 män, 6 kvinnor och 2 gifta par. Storleken på de intervjuade skogsägarnas fastigheter sträckte sig mellan 20 och 600 hektar. För 5 av skogsägarna var skogen primär eller en mycket viktig inkomstkälla.

De vanligaste målen med att äga skog bland de intervjuade skogsägarna var att 1. långsiktigt förvalta och bruka skogen, 2. jämn ekonomisk avkastning och 3. ökad variation och biologisk mångfald.

Certifieringens karaktärsdrag som avsättningar, ökad hänsyn, regelverk och premie skapar olika konsekvenser och upplevelser för de certifierade skogsägarna. I de fall där målet är att långsiktigt förvalta och bruka skogen och skogen är en viktig inkomstkälla kan certifieringen ses som en del i ökad ekonomisk trygghet där certifieringen är till hjälp för att fatta långsiktiga beslut i skogsbruket.

Certifieringen kan ses som ett ramverk som bidrar till att praktiskt införa variation och hänsyn till andra mål än de ekonomiska. De skogsägare, där den ekonomiska dimensionen var det viktigaste målet, kunde även uppleva att certifieringen till viss del tillförde positiva delar i självbilden av sig själv som skogsägare då skogsägandet även beskrevs som en livsstil där man som skogsägare bidrar till ett mer hållbart samhälle.

De flesta skogsägare ser positivt på affärsmodellen där de skogsägare som visar att de tar extra ansvar också får betalt för det. Ses däremot certifieringen som komplicerad blir premien en hygienfaktor och som anses som nödvändig för de ökade krav som ställs. Ett fåtal skogsägare ifrågasätter om premien verkligen motsvarar den ökade arbetsbördan för den enskilde skogsägaren.

Enkel certifierade skogsägare upplevde inte att certifieringen innebär särskilt krångliga eller ökade krav och så länge dialogen med inspektorn och planläggaren fungerade bra så upplevde de inga större problem. Dubbel certifierade skogsägare kunde uppleva ett komplicerat regelverk och ställde sig ibland skeptiska till ökade krav oavsett hur relationen med ansvariga för skogsbrukscertifieringen uppfattades.

De skogsägare som upplever reglerna som krångliga och ställer sig skeptiska till ökade krav ser ändå ett värde i att vara certifierad då det beskrivs som en solidaritetshandling mot skogsägarföreningen som måste förhålla sig till existerande marknadskrav. Här beskrivs motivbilder som känslan av samhörighet, gemenskap och lojalitet.

De skogsägare som har mål om att lära sig mer och utveckla sitt skogsägande och skogsbruk upplever att certifieringen bidrar till ökad kunskap som medför förbättrad självkänsla. Det uppfyller då de inneboende värderingarna av att känna att man gör rätt som skogsägare och att certifieringen ger ett kvitto på ett ansvarfullt skogsbruk. Skogsbrukscertifieringen kan även bidra till känslan av att man är en "god skogsägare" och är för många skogsägare ett starkt underliggande motiv.

PROJEKTRAPPORT

Norra Skogs Forskningsstiftelse 2022-02-22

Många skogsägare önskade ökad förståelse om certifiering hos allmänheten och att samhället informeras om vilket ansvar som faktiskt tas av många skogsägare idag. Även de som såg begränsade möjligheter till att använda certifieringen som kommunikationsverktyg i dagens samhällsdebatt önskade framför allt ökad information om skogsbrukscertifiering till lokalsamhället eftersom de var stolta över sin certifiering önskade att människor som ser och vistas i deras skog har förståelse för varför åtgärder görs.

En del skogsägare önskar ökade utbildningssatsningar och information för att själva tillgodogöra sig de regler och krav som finns och känna att det är rätt beslut som tas. Även om det generellt upplevs som positiva och konstruktiva dialoger mellan skogsägaren och den part som ansvar för certifieringen så kan ibland missförstånd ske när skogsägare, inspektor/virkesköpare och planläggare är inblandade och då ser skogsägare risker med begränsningar i självbestämmandet över sin skog eller att man inte har samma syn eller förståelse för vilka åtgärder eller avsättningar som ska göras.

Kontaktuppgifter

Motives for sustainability certification - Private certified forest owners' perspectives.

Anna Thorning, Mittuniversitetet, Kunskapens väg 8, 83125 Östersund

anna.thorning@miun.se

Mer läsning

Cashore, B., Egan, E., Auld, G., & Newsom, D. (2007). Revising Theories of Nonstate Market-Driven (NSMD) Governance: Lessons from the Finnish Forest Certification Experience. *Global Environmental Politics*, 7, 1-44. <https://doi.org/10.1162/glep.2007.7.1.1>.

Creamer, S. F., Blatner, K. A., & Butler, B. J. (2012). Certification of family forests: What influences owners' awareness and participation? *Journal of Forest Economics*, 18(2), 131-144. <https://doi.org/10.1016/j.jfe.2011.12.001>

de Ferran, F., & Grunert, K. G. (2007). French fair trade coffee buyers' purchasing motives: An exploratory study using means-end chains analysis. *Food Quality and Preference*, 18(2), 218-229. <https://doi.org/10.1016/j.foodqual.2005.11.001>

Gutman, J. (1982). A Means-End Chain Model Based on Consumer Categorization Processes. *Journal of Marketing*, 46, 60-72.

Jeng, M.-Y., & Yeh, T.-M. (2015). The effect of consumer values on the brand position of green restaurants by means-end chain and laddering interviews. *Service Business*, 10(1), 223-238. <https://doi.org/10.1007/s11628-015-0266-1>

PROJEKTRAPPORT

Norra Skogs Forskningsstiftelse 2022-02-22

- Johansson, J., & Lidestav, G. (2011). Can voluntary standards regulate forestry? — Assessing the environmental impacts of forest certification in Sweden. *Forest Policy and Economics*, 13, 191-198. <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2010.11.004>
- Karppinen, H., Ní Dhubháin, Á., & Butler, B. J. (2019). Family Forest Owners' Changing Values and Other Service-Demand Drivers. In *Services in Family Forestry* (pp. 83-102). https://doi.org/10.1007/978-3-030-28999-7_5
- Ngigi, M. W., Müller, U., & Birner, R. (2018). Farmers' intrinsic values for adopting climate-smart practices in Kenya: empirical evidence from a means-end chain analysis. *Climate and Development*, 10(7), 614-624. <https://doi.org/10.1080/17565529.2018.1442786>
- Polome, P. (2016, Dec 1). Private forest owners motivations for adopting biodiversity-related protection programs. *Journal of Environmental Management*, 183, 212-219. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2016.07.097>
- Reynolds, T. J., & Gutman, J. (1988). Laddering Theory, Method, Analysis, and Interpretation *Journal of Advertising Research* 28(1), 11-31.
- Reynolds, T. J., & Olson, J. C. (2001). *Understanding consumer decision making : the means-end approach to marketing and advertising strategy*. Lawrence Erlbaum.
- Tey, Y. S., Arsil, P., Brindal, M., Shamsudin, M. N., Radam, A., Hadi, A. H. I. A., Rajendran, N., & Lim, C. D. (2015). A Means-End Chain Approach to Explaining the Adoption of Good Agricultural Practices Certification Schemes: The Case of Malaysian Vegetable Farmers. *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, 28(5), 977-990. <https://doi.org/10.1007/s10806-015-9572-9>
- Toppinen, A., Mikkilä, M., Tuppurä, A., & de Vries, G. (2019). Sustainability as a Driver in Forestry-Related Services. In *Services in Family Forestry* (pp. 289-306). https://doi.org/10.1007/978-3-030-28999-7_14
- Wansink, B. (2000). *Laddering and prototyping: Effective techniques for generating key marketing insights*. U.-C. University of Illinois.
- Wansink, B. (2003). Using laddering to understand and leverage a brand's equity. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 6(2), 111-118. <https://doi.org/10.1108/13522750310470118>